

NORGES HØYESTERETT

Den 20. august 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Webster, Høgetveit Berg og Sæther i

HR-2025-1510-U, (sak nr. 25-119880STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A

(advokat Audun Beckstrøm)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens domfellelse for blant annet mishandling i nære relasjoner.
- (2) A er født 00.00.1985 og ble 5. oktober 2023 tiltalt for overtredelse av i post I straffeloven § 282 (seks tilfeller), i post II dyrevelferdsloven § 37, jf. § 14 første ledd bokstav a, og i post III straffeloven § 168. Den 20. februar 2024 ble han i tillegg tiltalt for overtredelse av i post I straffeloven § 299, i post II straffeloven § 312, i post III straffeloven § 304 og i post IV straffeloven § 157 første ledd. Den 4. mars 2024 ble han i tillegg tiltalt for overtredelse av straffeloven § 305 bokstav a.
- (3) I dom 3. mai 2024 frifant Østre Innlandet tingrett A for hovedtiltalen post II, tilleggstilalten 20. februar 2024 post I, II og III og tilleggstilalten 4. mars 2024. For de øvrige tiltalepostene ble han domfelt, og straffen ble satt til fengsel i 3 år og 9 måneder. Han ble også idømt kontaktforbud overfor tre personer og til å betale erstatning til de fornærmede.
- (4) A og påtalemyndigheten anket dommen til Eidsivating lagmannsrett. As anke gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for hovedtiltalen post I a–I f og tilleggstilalten 20. februar 2024 post IV. Det ble også krevd ny behandling av de sivile krav. Påtalemyndighetens anke gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tilleggstilalten 20. februar 2024 post I–III.
- (5) Eidsivating lagmannsrett avsa 5. mai 2025 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1985, frifinnes for post I og II i tilleggstiltalebeslutning av 20. februar 2024.

2. A dømmes for overtredelse av straffeloven § 282 (seks tilfeller), straffeloven § 304 og straffeloven § 157 første ledd. For dette og det forholdet som ble endelig avgjort ved Østre Innlandet tingretts dom 3. mai 2025, fastsettes straffen til fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen kommer 3 – tre – dager for utholdt varetekt.
 3. A dømmes til, innen 2 – to – uker fra forkynnelsesdatoen, å betale oppreisningserstatning til B med 425 000 – firehundreogtjuefemtusen – kroner.
 4. A dømmes til, innen 2 – to – uker fra forkynnelsesdatoen, å betale oppreisningserstatning til C med 230 000 – tohundreogtrettitusen – kroner.
 5. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelsesdatoen å betale C erstatning for påførte utgifter med 15 000 – femtentusen – kroner.
 6. A dømmes til innen 2 – to – uker fra forkynnelsesdatoen å betale C menerstatning med 575 472 – femhundreogstøttifemtusenfirehundreogstøttito – kroner.
 7. A frifinnes for C' krav om erstatning for inntektstap.
 8. As anke over oppreisningserstatnings-erstatningen til D, E, F og G forkastes, jf. punktene 10 – 13 i tingrettens domsslutning, forkastes.
 9. Saksomkostninger idømmes ikke.»
- (6) A har anket lagmannsrettens dom. Anken gjelder saksbehandlingen, lovanvendelsen og straffutmålingen. Han har også krevd ny behandling av sivile krav.
- (7) *Påtalemyndigheten* har anført at det ikke er feil ved lagmannsrettens dom, og at anken bør nektes fremmet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at en anke over straffedom ikke kan fremmes for Høyesterett uten samtykke fra ankeutvalget. Samtykke skal bare gis når anken reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum. For tilleggstitalen 20. februar 2024 post III – seksuell handling med barn under 16 år – ble A frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. For dette forholdet har han ankerett til Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Anken over tilleggstitalen post III kan derfor bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem. En eventuell ankenektelse må begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (9) Ankeutvalget vurderer først de spørsmålene hvor A har ankerett og hvor utvalgets avgjørelse må begrunnes.

Anken over domfellelse for tilleggstitalen 20. februar 2024 post III

- (10) Lagmannsretten har domfelt A for overtredelse av straffeloven § 304 om seksuell handling med barn under 16 år, ved at han ved én anledning strøk sin datter på låret og i lyskeområdet utenpå klærne. Lagmannsretten fant at befølingen hadde en varighet og intensitet som klart skiller den fra en flyktig eller kortvarig saklig begrunnet berøring av et barn, og at den dermed var å anse som en seksuell handling.
- (11) A har anket over lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen som knytter seg til denne posten.
- (12) For *anken over lovanvendelsen* har tiltalte anført at han «kan ha vært klønete, uten at det kvalifiserer til straff for seksuell handling».
- (13) Ankeutvalget er ikke enig i at det saksforholdet lagmannsretten har funnet bevist bare dreier seg om «klønete» behandling av datteren. Handlingen er ikke del av en omsorgssituasjon eller dagliglivssituasjon hvor foreldre er gitt «en viss margin for uforsiktig og klønete opptreden», jf. HR-2024-1016-A avsnitt 18. Som det fremgår samme sted er barnets behov for et strafferettslig vern av sin seksuelle integritet et sentralt hensyn ved vurderingen av hvor langt straffansvaret rekker. Etter ankeutvalgets syn gjør dette hensynet seg utvilsomt gjeldende i en situasjon som den lagmannsretten beskriver. Utvalget finner ingen feil ved lagmannsrettens lovanvendelse.
- (14) Anken over *saksbehandlingen* gjelder for det første at det ikke er gitt noen begrunnelse for hvorfor lagmannsretten har konkludert med forsett.
- (15) Det er korrekt at lagmannsretten ikke har begrunnet dette nærmere. Etter ankeutvalgets syn ligger det i beskrivelsen av handlingen at A her har opptrådt forsettlig, og det var dermed ikke behov for noen nærmere begrunnelse. Det er heller ikke anført at det foreligger omstendigheter som ga lagmannsretten foranledning til å gå nærmere inn på vurderingen av forsett.
- (16) Det er videre anført som en saksbehandlingsfeil, som også rammer post III i tilleggstitalen 20. februar 2024, at administrator under ankeforhandlingen kom med uttalelser som tilsier at han ikke hadde den nødvendige objektivitet. Uttalelsene besto i at han under aktors utspørring av tiltaltes samboer sa at det ikke var behov for «bevisførsel om hunden. Dere trenger det ikke. Dere har jo ført nok beviser om fysisk og psykisk vold», og flere ganger avbrøt forsvarer med utsagn om at dette ikke var en sak om omsorgsovertakelse.
- (17) Etter ankeutvalgets syn tilsier ikke uttalelsene at lagmannsretten ikke var tilstrekkelig objektiv. Det følger av straffeprosessloven § 278 a at rettens skal sikre at forhandlingene konsentreres om de sentrale temaene. Utvalget viser videre til at det skal utvises forsiktighet med å overprøve den dømmende retts avgjørelse av behovet for ytterligere bevisførsel, jf. HR-2016-806-U avsnitt 18.
- (18) Etter utvalgets syn var det heller ikke en saksbehandlingsfeil at tingrettsdommen ble delt ut til meddommerne før ankeforhandlingen, jf. HR-2020-2157-U avsnitt 52–56 med videre henvisninger. Denne praksisen har fått tilslutning fra lovgiver gjennom vedtakelsen av straffeprosessloven § 274 a, ettersom en viss forhåndskunnskap om saken kan være nyttig, jf. NOU 2016: 24 side 387–391 og Prop. 146 L (2020–2021) side 36–37. Det er ingen holdepunkter for at lagmannsretten ikke har foretatt en ny og selvstendig vurdering på bakgrunn av det som fremkom under ankeforhandlingen.

- (19) Anførlene om saksbehandlingsfeil kan derfor ikke føre frem.
- (20) *Anken over straffutmålingen* gjelder den samlede straffen der straffen for domfellelsen for overtredelse av forholdet beskrevet i tilleggstiltalen 20. februar 2024 post III inngår. Ankeretten omfatter derfor den samlede reaksjonsfastsettelsen, jf. blant annet HR-2021-2207-U avsnitt 18. Dette gjelder selv om domfellelsen for tilleggstiltalen post III bare har hatt liten betydning for den samlede utmålte straff, se HR-2019-2064-U. Anken over straffutmålingen kan bare nektes fremmet dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at anken ikke vil føre frem.
- (21) Ved vurderingen av om anken kan nektes fremmet, får straffeprosessloven § 344 anvendelse. Anken over straffutmålingen kan derfor nektes fremmet hvis det er klart at det ikke er noe åpenbart misforhold mellom den utmålte straffen og de straffbare handlingene, jf. HR-2016-1803-A avsnitt 17–18 med videre henvisninger.
- (22) Ved straffutmålingen har lagmannsretten tatt utgangspunkt i HR-2024-1901-A om at straffeskjerpelsesprinsippet gjelder ved integritetskrenkelser begått mot flere fornærmede. I avsnitt 34 heter det:
- «Jeg legger videre til grunn at ved integritetskrenkelser begått mot flere fornærmede vil den samlede skaden, og derved straffverdigheten, normalt være større enn der det er begått flere integritetskrenkelser mot samme person. Tillegget i straff bør derfor være merkbart større i slike tilfeller, se HR-2024-1672-A avsnitt 26.»
- (23) Dette er etter ankeutvalgets syn riktig rettslig utgangspunkt. Det finnes ikke et normalstraffenivå for overtredelse av straffeloven § 282. Som fremhevet i HR-2024-1901-A avsnitt 38 kan det heller ikke utledes noen presis norm for størrelsen av tillegget for krenkelser overfor flere fornærmede. Domstolene vil derfor ha betydelig grad av frihet til å fastsette en passende straff ut fra de konkrete omstendighetene i saken.
- (24) De sentrale momentene ved straffutmålingen i saken her er varigheten og karakteren av krenkelsene, herunder en vurdering av hyppigheten, skadepotensialet og de konkrete skadevirkningene, jf. Rt-2015-1115 avsnitt 13. Det er ikke avgjørende om den dominerende delen av krenkelsen er av fysisk eller psykisk art, hvis først forholdet omfattes av straffeloven § 282, jf. HR-2020-1345 avsnitt 21.
- (25) Lagmannsretten tok et utgangspunkt for den samlede straffen for overtredelsene av straffeloven § 282 på fengsel i fire år og tre måneder. Dette er etter ankeutvalgets syn forsvarlig ut fra det faktum lagmannsretten fant bevist. Barnas oppvekst har vært sterkt preget av mishandlingen og særlig de eldste barna og tiltalte samboer har fått skadevirkninger som følge av det langvarige fryktregimet. Til sammenligning vises det til Rt-2004-844 hvor domfelte i en femårsperiode hadde slått, dyttet og sparket sin kone. Han var også dømt for å ha slått sin fjorten år gamle datter. I Prop. 97 L (2009–2010) punkt 6.2.2.1 uttalte departementet at straffen i et tilsvarende saksforhold etter straffskjerpelsen burde være fengsel i fire år.
- (26) Lagmannsretten har gitt et passende tillegg for de øvrige tiltalepostene. Fradraget som er gitt på grunn av saksbehandlingstiden, er i samsvar med praksis.

- (27) Samlet sett er det ankeutvalgets syn at det ikke foreligger et åpenbart misforhold mellom den samlede fastsatte straff og de straffbare handlingene tiltalte er dømt for.
- (28) Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at anken over tilleggstiltalen post III ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Da anken heller ikke reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det ikke av andre grunner er særlig viktig å anken prøvd i Høyesterett, jf. 323 første ledd andre punktum, fremmes ikke anken.

Anken over domfellelsen forøvrig

- (29) For de øvrige delene av anken er det ikke ankerett, og anken kan bare fremmes dersom den reiser spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd andre punktum. Disse vilkårene er ikke oppfylt, og det gis ikke samtykke til ankebehandling.
- (30) Når anken over straffedommen nektes fremmet, skal det ikke tas stilling til begjæringen om ny behandling av sivile krav, jf. forutsetningsvis straffeprosessloven § 434 sjuende ledd.
- (31) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken over straffedommen nektes fremmet.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)